

Xristian cherkovi va uning ijtimoiy roli

**Shamuratova Xolida Pulat qizi
Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi**

Annotatsiya: Xristian cherkovi va uning ijtimoiy roli tarix davomida jamiyatlarni shakllantirishda ajralmas bo‘lib kelgan. Cherkov Iso Masihning ta’limotida paydo bo‘lishidan tortib, turli madaniyatlar va xalqlarga tarqalishigacha ijtimoiy muammolarni hal qilish, qadriyatlarni targ’ib qilish va jamoalarni qo‘llab-quvvatlashda muhim rol o‘ynadi. Xristian cherkovining ijtimoiy rolining asosiy jihatlaridan biri bu rahm-shafqat, xayriya va boshqalarga xizmat qilishga urg‘u berishdir. Ushbu maqolada Xristian cherkovi va uning ijtimoiy roli haqida ilmiy asoslangan ma’lumotlar berilgan.

Kalit so‘zlar: Iso Masih, cherkov, xristian dini, ijtimoiy masalalar, madaniyat va ma’rifat, dinni targ’ib qilish, xayriya,

Аннотация: Христианская церковь и ее социальная роль исторически были пробелом в наблюдении за обществом. Церковь играет важную роль в решении социальных проблем, обеспечивая людей и поддерживая сообщества, от появления Иисуса Христа до образования и возникновения различных культур и народов. Одним из самых захватывающих аспектов социальной роли христианской церкви является ее акцент на сострадании, благотворительности и служении другим. В данной статье представлена научно-исследовательская информация о христианской церкви и ее социальной роли.

Ключевые слова: Иисус Христос, церковь, христианская религия, социальные проблемы, культура и просвещение, пропаганда религии, благотворительность,

Abstract: The Christian Church and its social role have historically been a gap in the observation of societies. The Church plays an important role in solving social problems, providing for people and supporting communities, from the emergence of Jesus Christ to education to the rise of different cultures and peoples. One of the most addictive aspects of the Christian church's social role is its emphasis on compassion, charity, and service to others. This article provides scientific research information about the Christian Church and its social role.

Keywords: Jesus Christ, church, Christian religion, social issues, culture and enlightenment, promotion of religion, charity,

Kirish: Xristian cherkovlar va ularning ijtimoiy roli tariqalarning o‘rtasida juda muhim o‘rin tutadi. Xristianlik jamiyatda e’tibor qozonadi, odamlar uchun yaxshi niyatlar bilan munosib munosabatni ta’minlash, sodiqlashish va insoniy murojaatlarni qo’llab-quvvatlashda muhim rol o‘ynaydi.

Xristianlik, insonlarning bir-biriga yaqinlashish, xizmat qilish,adolat va insafni ta’minlash, katta mehribonlik va hurmatni o‘rganishga asoslangan. Bu esa ijtimoiy tarbiya va birlashuvda muhim ahamiyatga ega. Xristianlar jamiyatdaadolat, hurmat, xizmatkorlik va sevgini taqvo qilish orqali o‘zlarini namoyon etadilar. Bundan tashqari, Xristian cherkovlari ijtimoiy masalalar bo‘yicha ko‘p maqsadlarga ega bo‘lib, nafaqat diniy ibodatlarni bajarishgan bo‘lmasidan ham, jamiyatdagi ko‘plab muammolarga ilgari keladilar. Masalan, go‘shtsizlik, bechoralikka qarshi kurashish va ekologik muammolar kabi mavzular. Ular ko‘plab xayriya faoliyatlarda ishtirop etib keladilar — yordam berish tashkilotlari orqali zulm qilinayotgan insonlarga yordam ko‘rsatish; uningdek maqsadla ishlab chiqilgan jamoatchilik loyiha-vaqtinchalik uy-uy istiqomatini ta’minlash; bolajonlarga yordam beradigan yoshlar uchun mentorlik qilish kabi. Bular hammasi ijtimoiy rahmatni amalga oshirish uchun maqsadlangan faoliyatlar hisoblanadi.

Asosiy qism: Xristian cherkovning ijtimoiy roli

Xristian cherkovlar, insonlarning bir-biriga sevgi, hurmat va yordam ko‘rsatishga asoslangan umumiy maqsadlari bilan ajralib turadi. Ular jamiyatdaadolat, xizmatkorlik va insafni ta’minlashda o‘zlarini namoyon etadilar. Xristianlikning asosiy prinsiplari insonlarni bir-biriga yaqinlashish, xizmat qilish, katta mehribonlik va hurmatni o‘rganishga asoslangan. Xristian cherkovlar ijtimoiy masalalar bo‘yicha ko‘p maqsadlarga ega bo‘lib,adolat, hurmat, xizmatkorlik va sevgini taqvo qilish orqali o‘zlarini namoyon etadilar. Ularning ijtimoiy roliadolat, hurmat va muhabbatni tarqatish orqali insonlarni bir-birlariga yaqinlashganligini namoyon etadi. Boshqa taraflardan, Xristian cherkovlari ko‘plab xayriya faoliyatlarda ishtirop etib keladilar. Ular yordam bera oladigan tashkilotlar orqali zulm qilinayotgan insonlarga yordam ko‘rsatish; uningdek maqsadla ishlab chiqilgan jamoatchilik loyiha-vaqtinchalik uy-uy istiqomatini ta’minlash; bolajonlarga yordam beradigan yoshlar uchun mentorlik qilish kabi faoliyatlar bilan shugullanadilar. Bular hammasi ijtimoiy rahmatni amalga oshirish uchun maqsadlangan faoliyatlar hisoblanadi. Bular bilan birgalikda Xristian cherkovlari

jamiyatdagi ko‘plab muammolar bilan murojaatda bo‘ladi va ularning ijtimoiy roli jamiyatni yanada rivojlantirib boradi.

Xristian cherkovlar va ularning ijtimoiy roli quyidagi nimalardan iborat:

1. Adolat: Xristian cherkovlar adolat va insofni ta‘dbiq etish, jamiyatdagi tartibsizliklarga qarshi turish va inson huquqlarini himoya qilishda o‘zlarini namoyon etadilar.

2. Xizmatkorlik: Cherkovlar yordam bera oladigan tashkilotlar yaratish, zulm qilinayotgan insonlarga yordam ko‘rsatish, katta mehribonlik va hurmatni o‘rganish orqali xizmat ko‘rsatishga asoslangan.

3. Sevgi va hurmat: Xristianlik asosiy prinsiplari insonlarni bir-birlariga yaqinlashish, sevgi, hurmat va ko‘ngil birligini o‘rganishga asoslangan.

4. Xayriya faoliyatlar: Cherkovlar ko‘plab xayriya faoliyatlarda ishtirok etib keladilar, masalan, zulm qilinayotgan insonlarga yordam ko‘rsatish, jamoatchilik loyiha-vaqtinchalik uy-uy istiqomatini ta‘minlash, bolajonlarga yordam beradigan yoshlar uchun mentorlik qilish kabi faoliyatlar hisoblanadi.

5. Ijtimoiy muammolarga murojaat: Cherkovlar jamiyatdagi muammolar bilan murojaatda bo‘ladi va ularning ijtimoiy roli jamiyatni yanada rivojlantirib boradi.

Bu narsalar barchasi Xristian cherkovlarning ijtimoiy rolini namoyon etuvchi narsalardir.

Xristian cherkovi ijtimoiy rolini quyidagi yo‘nalishlarda namoyon etadi:

1. Adolat va insaf: Xristianlik adolat, insaf va inson huquqlarini himoya qilishga katta e’tibor qaratadi. Cherkovlar o‘z a’zolari va jamiyat uchun adolatli muomala va inson huquqlarini himoya etishda muhim rol oynaydi.

2. Xizmat va ko‘mak: Xristian cherkovlari jamiyatga xizmat ko‘rsatish, ko‘mak yoki yordam berishga intiladi. Ular taqvo, mehribonlik, maslaxat bilan insonlarga yordam berishni rag‘batlantiradilar.

3. Ko‘ngil o‘stirish: Cherkovlar sevgi, hurmat, ko‘ngil birligini rag‘batlantiruvchi prinsiplarni o‘stiradigan joylashgan joylar bo‘ladi. Ularning maqsadi insonlarni bir-birlari bilan hurmat qilish va bir-biriga sevgi ko‘rsatishni rag‘batlantiruvchi faoliyatda bulinishdir.

4. Taqvo va etikad: Xristian cherkovi o‘z a’zolari uchun diniy tarbiya tashkil etib, ularning ma’nviy rivojlanishi uchun yordam beradi. Ularning maqsadi

insonlarga maslaxat, mehribonlik va boshqa erkinlikni rag'batlantiruvchi etikadni o'stirishdir.

5. Umumiy hayotga ta'siri: Cherkovlar jamiyatdagi umumiy hayotga ham ta'sir ko'taradigan yaxshi amallar takrorlanishi uchun hamkorlik qiladilar.

Bular kuzatib borilsa, Xristian cherkovi jamiyatning ma'rifiy-axloqiy rivojlanishi va inson huquqlari bo'yicha adolatli muomala qilib borishi yoki xizmat ko'rsatishi bilan bog'liq ravishda ijtimoiy rolni namoyon etadi.

Muhokama: Xristian cherkovi, ijtimoiy rollini o'zaro muhabbat, hurmat va xizmat asosida bajaradi. Ularning maqsadi insonlarga ko'mak ko'rsatish, adolat va insafni o'stirish, mehribonlik va ko'ngil o'stirishni rag'batlantiruvchi faoliyatda bulinishdir.

Cherkovlar jamiyatdagi muammolarni hal qilish, insonlarga yordam berish va xizmat qilish uchun ko'mak ko'rsatadilar. Ularning maqsadi insonlarni bir-birlari bilan hurmat qilish va bir-biriga sevgi ko'rsatishni rag'batlantiruvchi faoliyatda bulinishdir.

Bundan tashqari, xristian cherkovlari umumiy hayotga ta'siri ham katta bo'ladi. Ularning maqsadi jamiyatdagi umumiy hayotga ham ta'sir ko'taradigan yaxshi amallar takrorlanishi uchun hamkorlik qiladilar.

Xristian cherkovi jamiyatning ma'rifiy-axloqiy rivojlanishi va inson huquqlari bo'yicha adolatli muomala qilib borishi yoki xizmat ko'rsatishi bilan bog'liq ravishda ijtimoiy rolni namoyon etadi. Xristian cherkovi va uning ijtimoiy roli. Konstantinning kuldorlik tuzumini mustahkamlashga qaratilgan reformalaridan biri xristian cherkovining davlat dini deb tanilishi bo'ldi. Bu voqeа so'nggi Rim imperiyasya tarixida juda katta ahamiyatga ega bo'ldi, shuningdek, kelgusidagi o'rta asrlar tarixi uchun ham tayyorgarlik daqiqalaridan biri bo'lib, juda katta rol o'ynadi.

Dastavval imperiya sostavida maxsus ierarxiyaga («ma'murlar darajasiga»), juda katta yer egalariga, kishilar qaramligining yangi formalariga – cherkov quillari deb atalgan quillarga bo'larning ahvoli kolonlarning ahvolidan o'zga emas edi - molik bo'lgan kuchli yangi bir ijtimoiy tashkilot vujudga keldi. Bu vaqtda (IV asr boshlarida) xristian cherkovi o'zining sotsial sostavini juda ham o'zgartirib yubordi. Ilgari, I-II asrlarda, xristian cherkovi muxlislarining asosiy ommasi qullandan, shaharlardagi proletarlashgan elementlardan, qisqasi, sotsial jihatdan ezilgan va haq-huquqdan mahrum qilingan kishilardan iborat bo'lgan bo'lsa, endi xristianlikka o'rta sinflar va hatto aristokratiya vakillari ham o'tdilar. Cherkov endi mavjud quidorlik

tuzumiga qarshi chiqmay qo‘ydi, balki o‘z tashkilotini bu tuzum sharoitlariga moslashtirishga intilib, o‘zi katta yer egasiga aylana bordi. Xristianlik, davlat diniga aylanganidan keyin, haqiqatda mehnatkashlarni ekspluatatsiya qilishga fatvo berdi. Cherkovda e’tiborli yepiskoplar vujudga kelib, bo‘lar tez vaqt ichida boyib ketdi va joylarda siyosiy ta’sir orttirdi. Chunonchi, shaharlarning yepiskoplari go‘yo himoyachilar (defensorlar) bo‘lib, shaharlarning himoyachi - homiylari va shaharlar bilan imperator ma’muriyati o‘rtasida vositachidek edi. Cherkov imperiya viloyatlaridagi «varvarlar» o‘rtasida «missionerlik» faoliyatini keng suratda qizitib yubordi. IV asrda va ayniqsa V asrda qo‘shni varvar qabilalarining (ya’ni rimlik bo‘lмаган qabilalarining) ko‘pi xristianlikni qabul qildi.

Xulosa: Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, xristian cherkovining ijtimoiy roli ma’naviy farovonlikni rag’batlantirish hamda jamiyat ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan keng ko‘lamli faoliyatni o‘z ichiga oladi. Uning jamiyatlarga ta’siri xayriya faoliyati,adolatni targ’ib qilish, ma’naviy yo‘l-yo‘riq ko‘rsatish va turli qiyinchiliklarga duch kelgan shaxslarni qo‘llab-quvvatlash orqali yaqqol namoyon bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. "The Early Church" by Henry Chadwick
2. "The Story of Christianity: Volume 1: The Early Church to the Reformation" by Justo L. González
3. "The Rise of Christianity" by Rodney Stark
4. "Lost Christianities: The Battles for Scripture and the Faiths We Never Knew" by Bart D. Ehrman

Research Science and Innovation House